

הממשלה קיבלה החלטה רשמית — אבל הרופאים לא האמינו עד הרגע האחרון למילת-הכבוד שלה.

שביתת-הרופאים הגדולה הסתיימה. יתכן כי דווקא הפסקת האחרון בפרשה זו היה האופייני ביותר. הממשלה נכנעה. היא קיבלה את התנאי העיקרי של השובתים: לקבוע בורות, שתטפל רק באותם הרבנים שלא סוכמו קודם לכן במשאומות. החלטה רשמית של ממשלת-ישראל ברוח זו פורסמה ברבים.

נשיא-המדינה, חיים רצוג, המדכר הרבה — והרבה יותר מדי — פנה בקריאה אל הרופאים לחזור מייד לעבודה.

אבל הרופאים לא עשו כן. אף שהיו עייפים מן השביתה ותשושים משביתת-הרעב, שהקיפה כשלב האחרון יותר מ-3000 רופאים ורופאות, הם רחו את סיומ השביתה. הם תבעו כי תחילה יסוכמו כל פרטי שטרדה בורות, שהוא מיסמך מחייב מבחינה מישפטית.

החלטה זו התקבלה עליידי הרוב העצום של הרופאים השובתים. היתה לה רק משמעות אחת: הרופאים לא האמינו לממשלה. הם לא האמינו להחלטה רשמית שקיבלה. הם לא האמינו להודעה הרשמית.

רבים מהם היו משוכנעים שאם יפסיקו את השביתה לפני סיכום שטרדה-בורות, תרמז אותם ממשלת ישראל ברגע האחרון, כטכסיס זה או אחר.

רק כאשר סוכם הכל עם היועץ המישפטי לממשלה, שאולי יש עדיין אמון, הפסיקו הרופאים את השביתה. מממלה שציבור שלם של אורחים, חברי המעמד המשכיל ביותר, מתייחס כך אל מילת-הכבוד שלה, אינה מסוגלת עוד למשול.

שביתות אנאטומיה של שביתה

זה היה תרגילי ישראל אופייני: כל התיכונן נכשל והאילתור הבריץ את הכף

אין ספק שבשבת-הרופאים הגדור לה (ראה הנון, עמוד 15 ועמודים 31-29) היתה סימנדרר בתולדות המדינה.

מאז שביתת-הימאים הגדולה בראי שית שנות ה-50 היתה זאת השביתה הראשונה שלבשה מדרים של מרי אורחי. גם השביתה הגדולה של עובדי אל על שבה הסתערו השובתים על מסלולי נמלי-התעופה. לא לבשה צורה זו.

במרי אורחי זה התמוטטו מערכות-השליטון המקובלות. הממשלה לא העזה להשתמש בנשק צווי-הריתוק, שנוצר למטרה זו. בתי-המשפט לענייני-עבודה, שנועדו להסרת סיכסוכי עבודה התמוטטו כלא-היו.

אחד הקוריוזים של השביתה הזאת היתה שער הורג האחרון סירב שריאהוצר, יורם ארידור, רוויזיוניסט ותיק, להסכים לבורות. זה מזור מפני שרעיון בורות-החובה הוא אחד מעיקרי התורה הרוויזיוניסטית. ובמי לא גם אחד מעקרונות-היסוד של תנועת-החרות. כסופו של דבר כפי הרופאים את הבורות על הממשלה הרוויזיוניסטית.

בעיקבות השביתה נשמעה שוב הדרשה לחוקק במדינה חוק של בורות-החובה. גם זהו קוריוז, כי דווקא שביתה זו הוכיחה שיש אמצעי-כפייה מסוג זה לא יעמוד במשבר אמיתי — כלומר באותו מצב

עצמו שהוא נועד לו. הרופאים, שהתעלמו מצווי-הריתוק ומבית-הדין מישפט לענייני עבודה, בוודאי לא היו נשמעים לחוק של בורות-החובה. במיקרה זה הם הסכימו מרצון לבורות, וכאשר יש הסכמה מרצון — אין צורך בחוק.

נשק גאוני. האנאטומיה של שביתה זאת עוד תעסיק את המומחים והפרשנים במשך זמן רב. אך המסקנות העיקריות כבר ברורות. בין השאר: השביתה פרצה אחרי תקופה ארוכה של משאומות, שבו שיחקה הממשלה כרופאים מישחק של חתול כעכברים. הממשלה עצמה לא יכלה לקבל החלטות, מפני שהשרים היו חלוקים בינם לבין עצמם, ומנחם בגין לא תפקד כראשה-הממשלה.

הרופאים תיכננו את השביתה היטב מראש, אולם תוכנית זו התמוטטה. הם סברו, שדי בהשבתת הרפואה הציבורית והקמת המוקדים הרפואיים הפרטיים כדי להכניע את המעסיקים. הם לא תיקנו שלב ב', למיקרה ששלב א' ייכשל.

בשום סיכסוך-קודם במדינת-ישראל. נרמזה חדשה. כל הלקחים האלה יילמדו עליידי ציבורים אחרים. עם שביתה זו נכנסה המדינה, כלי ספק, לעידן חדש. נורמות מקובלות נשברו, ונורמות חדשות נכנסו לתוקפן. מבחינה זו לא היה זה סיכסוך-עבודה רגיל, במתכונת מקובלת, אלא תופעה חברתית, המל-מדת הרבה על מצב החברה הישראלית בכל התחומים. אחרי מרד-הרופאים, לא תהיה החברה הישראלית מה שהיתה לפניו.

המילחמה

לא עוד גזקים בלבנון

כ־70 חיילי מילואים הפגינו בפעם הראשונה ערב צאתם ללבנון, תחת הסיסמה: "שיקרר לנו".

אודי ברשקובסקי היה חגור בחגור מלא. על חזהו היה תלוי רובה, לראשו

בנו של חיילי-מילואים בהפגנה. לא נוכל לעמוד מן הצד?

קסדה. מבטו היה תקוע באדמה. הוא חיפש חרקים מעגיניים. לפניו צעד אמציה קורן, צעיר גבוה מקיבוץ חצור, שתלתלים חומים ביצנצו מתחת לקסדת המתכת שלו. שניהם היו שקטים. כעת הם משרתים כאתה היחידה בלבנון. לפני ימים ספורים עמדו זה מול זה בהפגנה ליד ביתו של ראשה-הממשלה בירושל, לים, טרם צאתם בפעם השלישית למילואים בלבנון.

החלטה מתינה. הכל התחיל ביחידה קטנה. היחידה נקראה שוב למילואים בלבנון. הצעירים, באופן מחשבה נוספת נרתעו, אך החליטו בכל זאת למחות בצורה כלשהי על כך ששולחים אותם שוב לקרבות לא להם, לארץ לא להם, למילחמה שהיא, לדעתם, מיותרת, ארוכה ותובעת קורבנות-שווא רבים. בנסיבות העניין, החלטתם היתה מתונה: לצאת למילואים למרות הכל, אבל לא לפני שכל חיילי היחידה יתכנסו לעצרת-מחאה לפני ביתו של ראשה-הממשלה בירושלים.

הנשים, אותן שבעליהן עמדו להישלח ללבנון שוב, החליטו להפגין ליד כסיס הגיוס של בעליהן ביום הגיוס. אך הבעלים, רובם בני קיבוצים, לוחמי יחידה, הטילו וטו. הם אסרו על נשותיהם לבצע את כוננת, כדי לא לערב את הצבא, ומשום שלא יאה להפגין ליד כסיס צבאי.

חיילי היחידה מפגינים לפני ביתו של בגין. לא רוצים לטרב!

הוחלט לאחד את שתי ההפגנות בהפגנה אחת גדולה בירושלים, ערב הגיוס. הם הגיעו לשם, כיום השבת אחרי הצהריים. בחורים שופים, בסנדלים תנכיים ובג'ינס, לבושים חולצות משוכצות, קצת מבויישים. ראשונים הגיעו המארגנים. אלי דור מקיבוץ הוורע, הגיע הישר מוועידת מפ"ם, שנעלה באותו היום. מעטים כבר חיכו במקום, עמדו האחד ליד השני כמו לא יודעים מה לעשות.

קצין מישטרה ניגש אליהם, הצביע על שטח מגודר במחסומי-מישטרה ואמר: "חבר'ה! זה השטח שלכם. אני מבקש לא לצאת החוצה. אם תצטרכו יותר מקום, אנחנו נרחיב את המיסגרת".

קצת אחרי השעה שבה אמורה היתה להתחיל ההפגנה, הגיע אוטובוס קטן צהוב מקיבוץ הוורע, שבו אנשים נוספים, וגם השלטים שהוכנו לעצרת. אנשים התחילו להתאסף, מצטרפים אחד אל השני, קצת מבוהלים מיספרם הרב של נציגי אמצעי-התיקשורת שבאו למקום.

מישהו עמד וחילק סרטי שרוול לסדרנים, ואחר עמד בצד וחילק כבאות לחברים. הנשים, שהצטרפו להפגנת הבעלים, עמדו והחתימו עוברים ושבים על מיכתב-מחאה. לאט-לאט התאספו כשיבעים גברים, נשים וילדים. הם התייצבו ליד מחסומי-המישטרה ונשאו גבוה את השלטים שלהם: "צה"ל — צבא הגנה לישראל ולא צבא הצלת לבנון!"

מסרבים לצה"ל, מתנגדים לממשלה! ללבנון — אסון. בגין — להולכים ללבנון אין כך אימון". המילחמה נגמרה — מתי? הסדרנים בתנו מראש את כל הכרזות, הקפידו שלא יכנס לתוך שטח העצרת איש הנושא שלט חריף מדי. אין זו הפגנה של סרבנים, כקעו המארגנים, אלא הפגנה של חיילים טובים ואורחים טובים, ההולכים ללבנון.

לא נוכל לשתוק. הכל היה שקט ומסודר. מישהו קרא מיכתב המיועד לראשה-הממשלה, שעליו החתימו את המודרים. בין השאר נאמר בו: לפני כשנה נשלחנו למילחמה בלבנון, שלום הגליל קראת לה... ספיקות לבטים ואי-הסכמה ליוו אותנו

אמצייה אכול ספקות. אינו מאמין בצירקות שהותו שם, אינו רוצה להיות שם. אבל, כפי שהצהיר ערב צאתו למילואים: הוא יבצע את כל הפקודות על הצד הטוב ביותר. את דעתו על כל העניין כבר הביע, במחאה שהשמיע לפני בית ראשה-הממשלה.